

СТРУЧНИ СКУП ИНФОРМАТИЗАЦИЈА ЗДРАВСТВА 2016 ИКТ Кадрови, Рационализација, ИЗИС

У петак, 17.06.2016. године, у организацији Удружења информатичара у здравству Србије (УИЗС), одржан је стручни скуп „**ИНФОРМАТИЗАЦИЈА ЗДРАВСТВА 2016. – ИКТ кадар, рационализација, ИЗИС**“. Стручни скуп је одржан у Институту за здравствену заштиту мајке и детета Србије „Др Вукан Чупић“, а учешће је узело око 300 представника здравствених установа широм Србије.

У складу са ставовима Министарства здравља које је учесницима скупа изнео државни секретар проф.др Берислав Векић, Удружење информатичара у здравству Србије је припремило закључке које ће доставити Министарству са циљем да се што пре настави заједнички оперативан рад на решавању актуелних питања у вези положаја информатичара и имплементације ИЗИС-а.

На почетку скупа, председник УИЗС **Миленко Митровић** је поздравио и исказао захвалност на учешћу државном секретару Министарства здравља проф. др Бериславу Векићу, домаћину скупа Институту за здравствену заштиту мајке и детета, компанији „Sorsix“ (имплементатор ИЗИС-а), као и осталим излагачима и учесницима скупа. Такође, информисао је учеснике скупа о оправданом изостанку представника

Делегације Европске Уније, као и оправданом изостанку са почетка скупа господина Мирослава Певца, специјалног саветника министра здравља.

Помоћник директора Института за здравствену заштиту мајке и детета **Мр сци. мед. др Ђорђе Крављанац** поздравио је учеснике скупа и исказао задовољство што је институт први пут домаћин оваквог скупа. Како је рекао, институт је међу првим здравственим установама пре 5 година увео систем Хелиант, који је значајно унапредио рад установе.

Проф. др Берислав Векић је на почетку излагања поменуо да се упркос заузетости и обавеза које читава Влада РС има у вези посете високе делегације Кине, није постављало питање да ли ће неко од представника Министарства здравља доћи и узети учешће на овом скупу. Обраћајући се информатичарима као организаторима скупа, рекао је да се у данашње доба мало шта може урадити без знања и вештина које поседују информатичари.

Говорећи о информатизацији здравства и **увођењу ИЗИС-а**, проф. Векић је рекао да су многи министри до сада покушавали да уведу здравствени информациони систем и спроведу рационализацију, али да је труд, рад и упорност тима министра Златибора Лончара коначно довео и до успеха. Сада је потребно искористити све ресурсе које је свако на свој начин изградио, објединити их и остварити даљи напредак. Постоји свест Министарства да је потребно време да систем прележи дечије болести и да не треба очекивати да систем потпуно заживи у тако кратком периоду од два, три или пет месеци. Очекују се проблеми са недостатком хардвера, софтвером и финансијским средствима.

Проф. Векић је посебну пажњу посветио **позицији информатичара у систему**, и истакао да је улога информатичара изузетно значајна, а непрепозната од система, па прелази и у неку врсту волонтерског рада у здравственој установи. Да би овај систем заживео, потребна су знања и вештине информатичара. Министарство здравља је свесно тога, и жели да кроз реформу здравствене заштите и

категоризацију радних места, на адекватан начин препозна место и значај информатичара у здравственом систему. Због тога ће Министарство радити на томе да информатичари према новој класификацији буду здравствени сарадници, тачније да припадају групацији медицинских радника (уз лекаре, стоматологе, фармацеуте, психологе, физичаре, медицинске сестре и техничаре, лаборанте). Једино тако је могуће информатичаре задржати у систему и на тај начин обезбедити одрживост и даље унапређење система, а све у складу са плановима које Министарство има у наредном периоду. Истовремено, здравствени систем не може пружити примања која се информатичарима нуде у приватном сектору, због велике потражње за овим кадром, али ће Министарство покушати да информатичаре по примањима и по могућностима стручног усавршавања сврста у ранг лекара.

На крају свог излагања, проф. Векић је истакао да је ово само почетак сарадње Министарства здравља и УИЗС као представника информатичара. Министарство ће свакако узети у разматрање закључке са овог скупа, након чега је потребно наставити заједнички рад. Закључио је да су ово укратко ставови садашњег сазива Министарства које је увидело да покренути систем једино на овај начин може бити одржив.

Маријана Нешковска је у име компаније „Sorsix“, као имплементатора пројекта ИЗИС, представила досадашња искуства и резултате, као и изазове који очекују Министарство здравља и здравствене установе.

Тим пројекта је у току имплементације ИЗИС-а, односно интеграције постојећих система здравствених установа, остварио контакт са 44 софтверске куће, од којих су неке успеле да ураде интеграцију. Систем тренутно има 67.214 активних корисника, 546 администратора, 152 домова здравља, 36 општих болница, 30 специјалних болница, итд. Од почетка рада 28.03.2016., у систему је евидентирано 3,5 милиона прегледа, 1,1 милион пута и 4 милиона рецепата. Занимљиво је рећи да је интеграцију е-рецепта до сада успео да уради једино Дом здравља Нови Кнежевац.

Говорећи о **изазовима који очекују Министарство здравља**, М.Нешковска је истакла да Министарство пре свега треба формирати стабилан тим јер предстоји још много посла. Тај тим би имао улогу да ради на имплементацији одговарајућих стратегија и стандарда, и да оствари међународну сарадњу у области медицинске информатике. Уједно је неопходно савладати и следеће изазове:

- извршити измену здравствене законске регулативе, која се пре свега односи на беспотребно враћање пацијента од специјалисте до изабраног лекара;
- остварити побољшање пословних процеса;
- увести обавезу давања слободних термина;
- побољшати статус информатичара;
- остварити сарадњу са другим релевантним институцијама (РФЗО, Агенција за лекове, ИЈЗ Србије).

Истовремено, **изазови који очекују здравствене установе** су остваривање техничких унапређења у погледу стабилнијих интернет веза и мрежне инфраструктуре, набавка рачунара и утврђивање стабилног буџета.

Зорана Бизетић (УИЗС) је представила резултате „интерим“ истраживања спроведеног у периоду 07-10.06.2016. на узорку од 166 здравствених установа. Анализом одговора здравствених установа у вези досадашњег тока имплементације ИЗИС-а и сопствених ИКТ капацитета, утврђене су значајне чињенице и пружене одговарајуће препоруке. У наставку су неки од резултата анализе. Код 91% установа је здравствени информациони систем (ЗИС) већ био уведен и скоро 70% се

изјаснило да је њиме задовољно, што говори да су то стабилни и прихваћени системи. ИЗИС је уведен или је увођење у току код 93% установа. Имајући у виду да је пројекат у току, пријатно изненађење је било то што је задовољство њиме показало скоро 30%

анкетираних здравствених установа. Ово истраживање је спроведено да би се обратила пажња на оне који нису задовољни (13.9%) и да би се видели разлози незадовољства. Техничку подршку Министарства здравља је тражило 67 установа у укупно 1000 контаката (путем мејла или телефона). Указано је на досадашње пропусте у имплементацији и дате су препоруке како да се они отклоне. Посебно је истакнут тренд опадања процента информатичара у здравственим установама са 0.48% (2014. године) на 0.44% (2016. године). Због примене новог Закона о раду, у наредном периоду ће се тај проценат смањити на 0.35%, те ће чак 285 запослених бити на једног информатичара. Чак 61.5% установа има не више од једног информатичара који често не могу да искористе своје право на годишњи одмор, викенд, слободно поподне, боловање. Изнете су примедбе, предлози и сугестије, али су дате и препоруке како да се оне превазиђу. На крају излагања З.Бизетић је цитирала Душка Радовића: "Чешће су у праву они који сумњају него они који верују. Међутим, они који су веровали, урадили су неупоредиво више од оних који су сумњали."

Проф. др Берислав Векић је реагујући на резултате истраживања рекао да је задовољан првим делом презентованих резултата који се односе на ИЗИС, али да није задовољан другим делом резултата који се односе на статус ИКТ кадра. Поновио је став да увођење ИЗИС-а није једноставан посао, захтева одређено време, да је потребно да информатичари са осталим запосленима у наредном периоду дају максимум, а да очекује од информатичара да се преко својих представника више укључе у планирање даље информатизације.

- Усклађивање законске регулативе.

Управа се налази у оквиру Министарства здравља Македоније и тренутно броји 15 стручњака (од тога 9 ИКТ стручњака), са тенденцијом даљег ширења капацитета. Македонија је увела „Мој Термин“, систем који обухвата преко 3.500 здравствених установа (јавних и приватних), 15.000 корисника, и у 2015. години је у том систему евидентирано 1,3 милиона пацијената, 5,5 милиона упута и 24 милиона рецепата. Успех у увођењу овог система је допринео да Македонија добије значајна међународна признања (ЕНСИ извештаји за 2014. и 2015. годину, извештај о еЗдрављу СЗО за 2016. годину).

Жаклина Чагороска је представила Управу за електронско здравство Македоније која је званично основана 01.07.2015. године и македонски ИЗИС („Мој Термин“). Оснивању Управе су претходили неки кључни кораци:

- Спровођење Стратегије за развој македонског ИЗИС-а у периоду 2006-2012.;
- Увођење националног система за електронске евиденције у здравству;

Јелена Марјановић и Слободан Томић (УИЗС) су изложили детаље правне регулативе везане за положај информатичара у систему здравствене заштите. Указали су на одредбе постојећих прописа који се односе на информационе системе у здравству:

- Закон о здравственој заштити
- Закон о здравственој документацији и евиденцијама у области здравства
- Закон о информационој безбедности

Уједно су истакли законске обавезе у погледу уређења ИТ послова, односно формирања одговарајуће управљачке и организационе структуре и прецизног дефинисања радних места са обавезама и поделом послова.

Председник УИЗС Миленко Митровић се осврнуо на улогу коју УИЗС као струковно удружење и као интегришући фактор може имати у процесу информатизације здравства Србије. По питању даље имплементације ИЗИС-а, рекао је да је „беба (ИЗИС) рођена“ и да треба уложити заједничке напоре да се настали проблеми превазиђу. Без израде стратегије еЗдравља и аналитичког приступа, информатизација здравства нема светлу будућност. Посебно је указао на недостатак информатичара и нејасне процедуре за запошљавање информатичара.

Милутин Младеновић, помоћник директора Института за здравствену заштиту мајке и детета Србије, указао је на очекивања учесника скупа да, осим решавања проблема положаја информатичара, добију и преко потребне одговоре на актуелна питања у вези имплементације ИЗИС-а.

Практична искуства и актуелне проблеме у процесу увођења ИЗИС-а, изложили су информатичари следећих здравствених установа:

- Дом здравља Пожаревац, Дом здравља Жагубица - Милош Стевић (УИЗС)
- Општа Болница Бор - Младен Думитрашковић (УИЗС)
- Институт за лечење и рехабилитацију "Нишка Бања" - Бранислав Караџић (УИЗС)

Упркос другачије планираној агенди, у наставку стручног скупа је због великог интересовања и потребе представника здравствених установа за решавањем нагомиланих проблема, уследила дискусија у којој је **Мирослав Певац**, специјални саветник Министра здравља, настојао да пружи одговоре на горућа питања у вези имплементације ИЗИС-а и положаја информатичара у здравственим установама. Имајући у виду да велики број питања и даље остаје без одговора, господин Певац је практично поновио став проф. Векића да је потребно да закључци овог скупа садрже што садржајније предлоге из којих ће уследити наредни кораци, а све у нади да се дође до решења актуелних проблема.

Линкови (адресе) за преузимање презентација:

1. [www.uizs.org.rs/docs/2016-06-17 Informatizacija zdravstva 2016 - Marijana Neškovska, Sorsix.pdf](http://www.uizs.org.rs/docs/2016-06-17%20Informatizacija%20zdravstva%202016%20-%20Marijana%20Neškovska,%20Sorsix.pdf)
2. [www.uizs.org.rs/docs/2016-06-17 Informatizacija zdravstva 2016 - Zorana Bizetić, UIZS.ppsm](http://www.uizs.org.rs/docs/2016-06-17%20Informatizacija%20zdravstva%202016%20-%20Zorana%20Bizetić,%20UIZS.ppsm)
3. [www.uizs.org.rs/docs/2016-06-17 Informatizacija zdravstva 2016 - Žaklina Čagoroska, Moj termin.pdf](http://www.uizs.org.rs/docs/2016-06-17%20Informatizacija%20zdravstva%202016%20-%20Žaklina%20Čagoroska,%20Moj%20termin.pdf)
4. [www.uizs.org.rs/docs/2016-06-17 Informatizacija zdravstva 2016 - S.Tomić, J.Marjanović, UIZS.ppsx](http://www.uizs.org.rs/docs/2016-06-17%20Informatizacija%20zdravstva%202016%20-%20S.Tomić,%20J.Marjanović,%20UIZS.ppsx)
5. [www.uizs.org.rs/docs/2016-06-17 Informatizacija zdravstva 2016 - Milenko Mitrović, UIZS.pdf](http://www.uizs.org.rs/docs/2016-06-17%20Informatizacija%20zdravstva%202016%20-%20Milenko%20Mitrović,%20UIZS.pdf)
6. [www.uizs.org.rs/docs/2016-06-17 Informatizacija zdravstva 2016 - Miloš Stević, DZ Požarevac, UIZS.pdf](http://www.uizs.org.rs/docs/2016-06-17%20Informatizacija%20zdravstva%202016%20-%20Miloš%20Stević,%20DZ%20Požarevac,%20UIZS.pdf)
7. [www.uizs.org.rs/docs/2016-06-17 Informatizacija zdravstva 2016 - Mladen Dumitrašković, OB Bor, UIZS.pdf](http://www.uizs.org.rs/docs/2016-06-17%20Informatizacija%20zdravstva%202016%20-%20Mladen%20Dumitrašković,%20OB%20Bor,%20UIZS.pdf)
8. [www.uizs.org.rs/docs/2016-06-17 Informatizacija zdravstva 2016 - Branslav Karadžić, Institut Niška Banja, UIZS.pdf](http://www.uizs.org.rs/docs/2016-06-17%20Informatizacija%20zdravstva%202016%20-%20Branslav%20Karadžić,%20Institut%20Niška%20Banja,%20UIZS.pdf)